

Innehållsförteckning

- s.3 inledning
- s.4 mitt examensarbete och den här uppsatsen
- s.5 symbolik som metod
- s.6 gips
- s.7 materialens agens
- s.8 stranden
- s.9 ostron
- s.10 om hantverk och språklighet
- s.11 sten
- s.12 kroppen och minnet
- s.13 artefakten
- s.14 samlaren
- s. 16 glas
- s. 17 teckning
- s.18 slutsatser

Inledning

Min praktik handlar för närvarande mycket om begreppen minne, relationer, läkning. Jag jobbar gärna i blandtekniker och fokuserar på mötet mellan olika material och medium.

Min första utbildning var inom måleri, sedan gick jag över till skulptur; nu har jag börjat jobba i ett sorts gränsland mellan de två. Verken blir ofta en typ av relief eller artefakt. Jag trivs i gränslandet mellan det tvådimensionella och det tredimensionella, mellan det avbildande och abstrakta.

Jag gick över från måleri till skulptur eftersom jag lättare finner en lekfullhet i det tredimensionella som jag hade svårare att hitta i måleriet. Skulptur handlar för mig om att bygga utifrån vad man har istället för att uppfinna bilden på nytt. Detta gör att jag tvingas föreställa mig världen och tingen på nya sätt, i nya konstellationer vilket blir en gäckande uppgift. Jag försöker leta efter en taktilitet genom skiftningar och detaljer.

Parallellt med skulptur jobbar jag med teckning, video och installationer. Jag är intresserad av möten; vad som händer när ett material möter ett annat, när två människor förenas och sedan lämnar varandra, naturen gentemot kulturen; den sårbara huden och det starka havet; vid gränsers upplösning och ytors sammanfogning.

Genom mina verk berättar jag flera berättelser men som tillsammans blir en berättelse om livets komplexitet och erfarenheterna som kommer därav. Om den skörhet som kommer med att vara en kropp i den här världen. Landskapet får ofta representera kroppen. En kropp som ett hem; ett hem som är nära havet. Vinden som blåser mot

ansiktet och en varm hand. Gipsen håller ihop berättelsen. Den tar vid där mina armar och ord slutar.

Mitt examensarbete och den här uppsatsen

Mitt examensarbete kommer bestå av ett antal skulpturer i varierande storlekar och material. Skulpturerna kommer att placeras ganska nära varandra på ett stort podium, liksom artefakter från en utgrävning. Skulpturerna kommer bilda en installation, detta är verket. De primära materialen jag kommer använda mig av är gips, glas och textil men jag vill även jobba med exempelvis betong, metall, vax och silikon.

Min frågeställning utgår från ett intresse för friktionen inom konstellationer. Det är som om varje material har sitt språk och när de möter varandra händer det något med båda parter och något nytt uppstår. Jag blir berörd av det fysiska, material som fragment av något kroppsligt.

För att försöka förklara och sätta ord på dessa tankar tar jag hjälp av kvantfysikern Karen Barad och hens teori om *intraaktivitet*. Jag är intresserad av posthumanismens förmåga att förskjuta vårt synsätt på agens och varande. Jag försöker ta hand om tingen men tingen tar också hand om mig.

Jag tar även hjälp av ett urval dikter som jag skrivit under det senaste året för att komma åt och beskriva min relation till det materiella.

Symbolik som metod

Symbolik är en viktig del av mina verk. Varje färg, varje material finns det en tanke bakom, något konkret. Havet betyder exempelvis det allsmäktiga, det oförståeliga och ostronet betyder sexualitet och integritet. Men jag har inte ett starkt behov av att verbalisera detta. Dels på grund av att dessa idéer om vad som symboliserar vad alltid är flytandes och i förändring. Men det beror också på att jag gör det för min egen skull; det har blivit en metod för mig att förstå vad jag vill säga. Jag jobbar intuitivt vilken innebär att betydelsen ofta landar i efterhand; men inte som en konstruktion, det är mer som att handen tänker snabbare än hjärnan.

Det jag vill berätta kan liknas vid en typ av modern mytologi som egentligen består av många berättelser som går in och ut ur varandra. Ibland har jag själv svårt att skilja dem från varandra. Men det finns vissa teman som återkommer, exempelvis kärlek och sorg.

Jag berättar historien främst för att jag själv ska förstå, det är inte viktigt att andra ska se vad jag ser. Det är viktigt för mig att mina verk talar och jag vill tro att mina val, att min personliga semiotik lyser igenom och åtminstone skapar någon form av berättelse om än en abstrakt sådan.

Det fina med att vara människa är att vi både är lika och olika. Det jag bär delar jag med många andra människor. När jag verkligen blir berörd av andras konst handlar det om detta, att jag känner mig sedd genom en annan människas erfarenhet. Det gör att jag känner mig mindre ensam och det är den finaste känslan.

Gips

Gipset vårdar oss, dig.
Om du har brutit armen får du gips kring den.
Det är samma sak om du brutit benet,
handen.

Gipset håller ihop det som inte kan hållas ihop av sig självt.

I gipset lägger jag blommor och stenar; minnen och skal.
Gipset hjälper mig göra det jag inte kan.

Det skapar en ny kontext.
Det har blivit en metod för att skapa samband;
en helhet.
Du ska inte lämna mig.

Materialens agens

Posthumanismen har många olika förgreningar och teoretiska ingångar. Vad som förenar dem är åsikten att inte endast mänskliga kroppar har *agens* utan också ting, djur, växter, materia eller ljus. Synsättet går ut på att skifta fokus från idén om att endast mänsklig handlingskraft skapar världen, till att se hur världen blir till i och med samspelet mellan alla dessa olika typer av fenomen och kroppar. På så sätt skapas ett upplösande av subjekt/objekt, utövare/objekt, något som bidrar till ett mer icke-hierarkiskt synsätt på världen och på agens.¹

Karen Barad är den posthumanistiska teoretiker jag läst mest av. I citatet nedan poängterar Barad hur det materiella är kunskapsbärande i sig. Hen beskriver hur det materiella bygger förutsättningarna för den teoretiska världen och inte tvärt om.

Material conditions matter, not because they “support” particular discourses that are the actual generative factors in the formation of bodies but rather because matter comes to matter through the iterative intraactivity of the world in its becoming.²

Att tala om material/det fysiska som kunskapsbärande i sig framstår för mig som ett revolutionerande tankesätt i denna verklighet där orden och tanken ofta besitter mer legitimitet än det fysiskt synbara.

¹ Cecilia Åsberg, Martin Hultman, Francis Lee (red.), *Posthumanistiska nyckeltexter*, Studentlitteratur: Lund, 2012, s. 38.

² Karen Barad, ”Posthumanist performativity: Towards an understanding how matter comes to matter”, *Journal of Women in Culture and Society*, Vol 23, nr 3, 2003, s. 823.

”Det är ett synsätt på material som förefaller logiskt för mig, särskilt i förhållande till mötet med konst. ”

Barads teori bygger på begreppet *intraaktivitet* som nämns i citatet. Intraaktivitet handlar om hur världens tillblivelse sker när olika typer av kroppar (mänskliga och icke-mänskliga) verkar med varandra. Värden består alltså inte av ting-i-sig-själva utan av ting i fenomen.³ Det viktiga är, enligt Barad, det som sker mellan kropparna i en typ av samspel och växelverkan.

Materialen och konstverken samvarande, som redan nämnts ovan, är viktigt för mig vilken denna teori stärker.

³ Barad, ”Posthumanist performativity: Towards an understanding how matter comes to matter”. s. 817.

Stranden

Strandkanten är egentligen en läpp, en hinna, en slidkrans.
Havet är innanmätet.
Det är det heligaste.

Jag kan inte förklara det bättre än så.

Ostron

Europeiska ostron har ett skal som är gjort av kalk. Om de får leva kan de bli upp till trettio år och skalen kan bli cirka 30 cm stora. Ostron har två kön, de har från början både kvinnliga och manliga reproduktionsorgan. De kan dock inte befrukta sig själva. Första delen av sitt liv är de män och utsöndrar spermier, andra delen av sitt liv är de kvinnor och utsöndrar ägg. Äggen befruktas i vattnet av spermier.

Jag fascinerar av ostron
vi har gjort dem till en symbol för något annat, något främmande;
lockande, lyxigt.
Något åtkomligt oåtkomligt.

Vi bänder upp deras skal. Det är våldsamt.
Men lyx har ofta en våldsam sida.

Jag är främst avundsjuk på ostronen.
Mest på grund av deras skal.
Min hud är så mjuk.

Det låter också härligt att först få vara man och sen kvinna.
Jag tror det hade passat mig bra.

Om hantverk och språklighet

Min relation till hantverk är inte helt enkel. Jag respekterar hantverket men jag vill också ha det på en armlängds avstånd. Det var först svårt att hitta min plats när jag började på Keramik och glas. Men jag fann hjälp i Mårten Medbos avhandling *Lerbaserad erfarenhet och språklighet* där han utvidgar tanken om vår definition av hantverk samt tankar om materialets språklighet.

Medbo skriver om konstens språklighet och om vikten av hantverksskunnighet. Han diskuterar även vad som kan innefattas i begreppet hantverk och prövar att vidga begreppet genom att använda beteckningen *konceptuellt hantverk*. Han väver då in Marcel Duchamps verk *Fontän* och framhäver att detta verk inte hade kunnat vara möjligt utan Duchamps förmåga till *kontext-hantverk*, vilken kan förstås som en typ av konceptuellt hantverk.⁴

Detta tycker jag är ett fint sätt att se på vad det är att göra konst. Vilket typ av hantverk vi än väljer så förbättrar vi våra kunskaper inom vårt hantverk (vare sig det är konceptuellt eller materiellt), vilket leder till att vår förmåga att uttrycka oss, vår språklighet genom materialet och det visuella förbättras.

Jag tyckte det var underligt att vi under min utbildning i oljemåleri aldrig talade om måleriet som ett hantverk. Min kroppsliga upplevelse av målandet, blandandet och ramspännandet, relaterade till hantverk. Jag fick dock lära mig att ordet hantverk inte hör till måleriets rum. När jag blivit en del av konsthantverkskontexten upptäckte jag att det finns en liknande typ av motstånd från deras

sida gentemot *den fria konsten* på grund av deras bristande intresse för hantverk. Jag ser de två fälten som fritt flytande massor som ständigt omdefinieras och förvandlas och i många fall går in i varandra.

Jag har kommit fram till att mitt hantverk är att kombinera medier och material och att utmana idéer och traditioner kring dessa. Det har blivit en bra utgångspunkt och en metod.

Jag är dock inte övertygad om att hantverksskicklighet alltid står i direkt korrelation till konstnärlig språklighet vilket Medbo skriver i sin avhandling och som jag upplevt är en allmän idé på fältet. Min erfarenhet efter fem år på konstskola är att materiel språklighet främst framträder när kunskapen som kommer utav hantverket kombineras med en annan typ av kunskap. Vi kan kalla det en intuitiv eller inre kunskap som handlar om något typ av mod och experimentlust. Detta är en färdighet man också kan lära sig att hitta och bli bättre på att uttrycka liksom hantverk.

Jag har saknat ett samtal kring den intuitiva kunskapen som ett värde i sig. Genom att lyfta hur detta inte är kunskaper som behöver sättas emot varandra tror jag det skulle kunna berika kontexten.

⁴ Mårten Medbo, *Claybased experience and languageness*, Diss, Konstfack, 2022, s. 111-112.

Sten

Inget är äldre än stenen. Miljoner år av komprimerad jord, döda djur.

Du är så hård men du minns så mycket.

Du har både minnen som sträcker sig över årtusenden och du minns också solen nu precis efter den har gått ned.

Jag känner din varma raa yta mot min kind; du minns mer än jag.

Kroppen och minnet

Det är något med materialitet som jag finner fångar den sinnliga aspekten av att vara människa på ett bra sätt. Detta hittar jag i synnerhet i Louise Bourgeois skulpturer och teckningar.

Bourgeois konst handlar mycket om hennes liv och erfarenheter, vilket också är fallet för mig. Teman som hon berör i sina verk är exempelvis bräcklighet, trauma, familjerelationer och ensamhet.⁵ Lekfullheten blandad med allvar i hennes materialval är fin. Jag tror också att jag blir berörd av hennes verk eftersom de alltid är nära kroppen. Många gånger föreställer skulpturerna kroppar eller kroppsdelar som till exempel i verket *Seven in bed* från 2001. I denna skulptur ligger sju rosa tygkroppar och tio rosa huvudet tätt ihop, omfamnades varandra på en rad. Det materiella i skulpturerna kan också beröra kroppen på andra sätt. Exempelvis som i skulpturen *Untitled* från 1996⁶ som föreställer en stålställning med stålarmar som hänger ut från ett rör i mitten. Från stålarmarna hänger stora benknotor. På benknotorna hänger kvinnokläder i tunna skira tyg. Jag läser verket som en berättelse om de motstridiga erfarenheter som rör den kvinnliga kroppen. Hur ens kropp på samma gång är privat och offentlig, alltid utsatt för en offentlig blick även gällande det mest intima.

Mina verk handlar också om den kvinnliga erfarenheten. Jag föredrar dock att beteckna det mänskliga erfarenheter eftersom jag främst identifierar mig som människa och inte som kvinna. Men det är ett faktum att mina erfarenheter är märkta av att vara och blivit uppfostrad som kvinna vilket påverkar mina verk.

⁵ Louise Bourgeois. *I have been to hell and back*, Moderna Museet, Hathe Cantz Verlag, 2015.

En annan konstnär som också jobbar med teman så som kroppslighet och material är skulptören Olof Marsja. Marsja använder och kombinerar alla möjliga sorters material så som plast, djurhud, glas och metall. Hans skulpturer föreställer ofta kroppar i vila. Kropparnas gestaltning är inspirerade av allt från samisk kultur, serieteckningar, medeltida konst och myter. Både genom de spretiga materialvalen och blandningen av tematik skapar skulpturerna ett ifrågasättande av hierarkier.⁷

⁶ Louise Bourgeois. *I have been to hell and back*, s. 63.

⁷ Olof Marsja, About, <https://olofmarsja.com/>, 28/3 2023.

Artefakten

Los teatros de Saturno III⁸ är ett konstverk som finns på Moderna Museet i Stockholm skapat av konstnären Adrian Villar Rojas. Jag kommer ihåg fascinationen som väcktes i mig när jag såg verket för första gången då det hade köpts in av Moderna Museet 2015. Verket består av många skulpturala delar i olika material och materialkombinationer; som en typ av artefakter ligger de utspridda på ett enormt vitt podium. Podiet är högt i sig, nästan i ögonhöjd och objekten blir upplysta underifrån, från podiets topp.

Verket handlar mycket om tid. Många av de små skulpturerna är gjorda av naturliga material så som melonskal eller annan vegetation. Trots den lekfullhet som materialvalen och kompositionerna väcker vilar även en melankoli över verket. I skulpturerna finns en ständig påminnelse om alltings förgänglighet. Melonskalen torkar långsamt ihop och förvandlas till något hårt torrt oigenkännbart. En jumpasko vars plast börjar förmultna byter skepnad.

Jag finner gestaltningen vacker eftersom den både indikerar en nonchalans och omvårdnad. Omvårdnad såtillvida att objekten och formerna/färgerna är utvalda och arrangerade och nonchalans genom det tillsynes obrydda i materialvalen och placeringen. Denna dubbelhet finner jag befriande.

Jag är fascinerad av samlandet, arrangerandet och sparandet. Jag tror det beror på att det finns något urmänsklig inneboende i dessa handlingar. Det är en viktig del i min process och det uttrycker sig

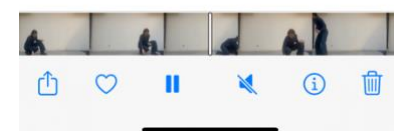
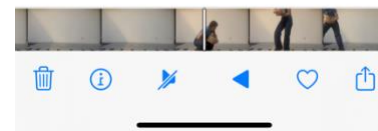
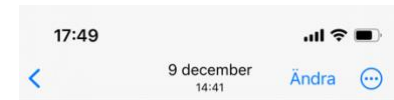
exempelvis i min karaktär Samlaren. Samlaren är mer av en bifigur i mitt examenprojekt men har varit en närvarande karaktär i alla mina projekt under det senaste året. Samlaren är jag och inte jag.

⁸ Adrian Villar Rojas, *Los Teatros de Saturno III (installation)*, Moderna museet, Stockholm, 2015.

''Samlaren''

Jag blev till vid strandkanten. Det är allt jag vet. Vinden som blåser; den är en del av mig. Jag tittar mot horisonten och tar några steg på den ojämna markytan. Stenarnas ljud när de trycks mot varandra. Tusen toner av grått och blått.

Bilder från ett tidigare installation/performativ skulptur där Samlaren gjorde en ritual med hjälp av insamlade objekt. Samlaren finns även som en upphovsperson i verket Materialiserade erfarenheter, men hennes roll är inte lika framhävd. Samlaren är både en metod och ett alter-ego, hennes roll och betydelse skiftar ständigt.

Glas

Glas, vatten, fiskfjäll, bäckar, vågor, en hand, en vän, en tår, något oförståeligt, något vanligt, hårt och skört samtidigt, genomskinligt, immigt, tyst som natten och daggen.

Teckning

Att teckna är ett sätt för mig att tänka, förstå, titta och materialisera tanken, formen och andetag. Bilden blir en översättning av det jag ser, ett vittnesmål: jag såg det här. Samtidigt bär teckningarna en berättelse om en upplevelse: detta är färgerna.

Det är intressant att vi kan se samma sak men ha olika upplevelser av det. Det är där teckningens betydelse blir tydlig; i teckningen finns spår av det inre såväl som det yttre. Det är något ett fotografi har svårare att fånga.

Vissa teckningar gjuter jag av i gips. Detta innebär att teckningen lagts ned i den våta gipsen så att grafiten och färgen sugits upp av kalken. Jag har fastnat för denna metod/bearbetning eftersom jag delvis avtecknar landskap och minnen som inte bara är mina.

Bilderna blir ett typ av undersökande, en längtan, en vilja att berätta en berättelse som tidigare inte yttrats. Det blir därmed en bild som saknar konturer och detaljer, utan skärpa.

Slutsatser

I denna uppsats har jag försökt förklara hur posthumanism relaterar till mina verk och min relation till konst. Jag har skrivit om min relation till olika tekniker, om material och hantverk och mitt personliga förhållningsätt till mina verk samt om inspirationskällor och ostron.

Att skriva om vad jag gör, i synnerhet i denna text har varit svårare än vad jag trodde. Det har tagit emot. Jag är en person som alltid gillat text och språk och trodde att det skulle gå mycket enklare.

Jag har förstått på ett djupare plan att mina verk handlar om det som sker bortom orden. Språk och ord är viktigt men det ordlösa är minst lika viktigt och de bör aldrig ställas emot varandra eller försöka ersätta varandra; vilket de teoretiska referenser jag valt båda understryker.

Att skriva om mitt verk *Materialiserade erfarenheter*, har hjälpt mig att förstå verket något bättre. Att försöka artikulera för mig själv vad jag vill säga är en sak och den processen är jag van vid. Det jag har haft svårast för är att förklara det för andra. Jag kan skriva om andras konst och andra får skriva om min. Jag vill inte behöva förklara för mycket eftersom texten alltid blir en kompromiss med mig själv. Det jag gör är kroppsligt, det är vatten, stenar, smärta, skörhet.

Såklart har det med ord att göra, men jag vill inte låsa blicken. En titel räcker. En titel är inte text, en bra titel är en ingång. Ord är något annat än text. Jag tror det är därför jag hade ett så stort behov att ha med en del poesi, eftersom jag upplever att den

formen av ord och beskrivning kommer närmre det jag gör när jag gör skulpturer och därför känns mindre som en kompromiss.

Jag tycker det är bra att det skrivs texter om konst. Vad jag försöker sätta fingret på att det väcker en konflikt i mig. Så fort jag skriver något, förändras betydelsen, vad jag gör eller hur jag ser på verken skiftar hela tiden. I språket radar vi upp orden, i bilden händer allt samtidigt.

Referenslista

Litteratur:

Barad, Karen, Posthumanist performativity: Towards an understanding how matter comes to matter, *Journal of Women in Culture and Society*, Vol 23, no 3, 2003.

Medbo, Mårten, *Claybased experience and languageness*, Diss, Konstfack, 2022.

Moderna museet, Louise Bourgeois. I have been to hell and back. Utsämningskatalog, Hathe Cantz Verlag, 2015.

Åsberg, Cecilia, Hultman Martin, Lee Francis (red.), *Posthumanistiska nyckeltexter*, Studentlitteratur: Lund, 2012.

Konstmårliga referenser:

Louise Bourgeois. I have been to hell and back. Moderna museet, Utsämningskatalog, Hathe Cantz Verlag, 2015

Marsja Olof, <https://olofmarsja.com/>, 28/3 2023.

Villar Rojas Adrian, *Los Teatros de Saturno III (installation)*, Moderna museet, Stockholm, 2015.